

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ 2021-2027

Από τον Σχεδιασμό στην Υλοποίηση

Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) «Δυτική Ελλάδα» 2021-2027

Πάτρα, 15 Μαρτίου 2023

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ

Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της
Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΜΟΝ-ΕΣΕΕ)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης χαρακτηρίζεται από τον προσδιορισμό **στρατηγικών περιοχών παρέμβασης** (προτεραιότητες), ο οποίος βασίζεται τόσο στην ανάλυση των ισχυρών σημείων και των δυνατοτήτων της οικονομίας όσο και στη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης στην οποία συμμετέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Είναι εξωστρεφής προσέγγιση και υιοθετεί μια **ευρεία άποψη για την καινοτομία** και υποστηρίζεται από αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθησης.

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης την περίοδο 2021-2027 θα είναι εθνική με περιφερειακές εξειδικεύσεις, σε αντίθεση με την περίοδο 2014-2020 που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν ανεξάρτητα μία εθνική και 13 περιφερειακές στρατηγικές.

Την περίοδο 2021-2027 το εθνικό και το περιφερειακό επίπεδο της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης συλλειτουργούν και συνεργούν για την επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Αναγκαίος Πρόσφορος Όρος (1/2)

- Ο Αναγκαίος Πρόσφορος Όρος «Ορθή διακυβέρνηση της ΕΣΕΕ» προϋποθέτει την εκπλήρωση επτά κριτηρίων που αφορούν τον Στόχο Πολιτικής 1 «Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ» και ειδικότερα τους ειδικούς στόχους 1.i «Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών» και 1.iv «Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα». Αυτά τα 7 κριτήρια είναι τα εξής:
  1. Επικαιροποιημένη ανάλυση των προκλήσεων για τη διάδοση της καινοτομίας και την ψηφιοποίηση
  2. Ύπαρξη αρμόδιου περιφερειακού ή εθνικού οργανισμού ή φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
  3. Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μέτρηση των επιδόσεων ως προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής

Θεσμικό πλαίσιο: Αναγκαίος Πρόσφορος Όρος (2/2)

4. Λειτουργία της συνεργασίας των ενδιαφερομένων μερών («Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης»)
5. Αναγκαίες δράσεις για τη βελτίωση των εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, εφόσον απαιτούνται
6. Κατά περίπτωση, δράσεις για τη στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης
7. Μέτρα για την ενίσχυση της συνεργασίας με εταίρους εκτός συγκεκριμένου κράτους μέλους σε τομείς προτεραιότητας που υποστηρίζει η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης

Ο αναγκαίος πρόσφορος όρος (δηλ. το σύνολο των κριτηρίων) πρέπει να εκπληρώνεται καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.

Θεσμικό πλαίσιο

- Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης που αφορά στον παραγωγικό μετασχηματισμό της οικονομίας, συντονίζεται από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες (Άρθρο 36, Ν. 4712/2020 (Α' 146))
- Επανασύσταση του Συμβουλίου Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης & Επενδύσεων αριθ. 24448/26-02-2021 (Β' 943))

Θεσμικό πλαίσιο: ΜΟΝ ΕΣΕΕ

- Σύσταση της Μονάδας Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΜΟΝ-ΕΣΕΕ)
  - Παρακολουθεί και εποπτεύει τη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης
  - Συνεργάζεται με τα αρμόδια περιφερειακά όργανα, τους φορείς διαχείρισης και τα Υπουργεία, για όλες τις δράσεις που άπτονται της ΕΣΕΕ με σκοπό τον συντονισμό μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου
  - Παρακολουθεί και συμβάλλει στην εκπλήρωση των κριτηρίων του αναγκαίου πρόσφορου όρου για τη διακυβέρνηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
  - Συνεργάζεται με τους κατάλληλους φορείς συλλογής στοιχείων (όπως, το αρμόδιο περιφερειακό όργανο, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, η ΕΛΣΤΑΤ) για την παρακολούθηση και αξιολόγηση υλοποίησης της ΕΣΕΕ

Θεσμικό πλαίσιο: Έγκριση ΕΣΕΕ

- Έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων αρ. 66021/29-06-2022 (Β' 3359))

Στις 28 Ιουνίου 2022 συνεδρίασε το Συμβούλιο Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ και αποφάσισε να εισηγηθεί στον Υπουργό Ανάπτυξης & Επενδύσεων την έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) 2021-2027. Ο Υπουργός με απόφασή του ενέκρινε τη Στρατηγική .

Με την έγκριση και δημοσίευση της Στρατηγικής στο ΦΕΚ επετεύχθη το ορόσημο που συνδέονταν με την εισροή 200+ εκ € για Εφαρμοσμένη Έρευνα καθώς και 207 εκ. € για ερευνητικές υποδομές από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης: Όραμα

Όραμα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης αποτελεί η **μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο**, κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμο, στηριζόμενο στη γνώση και στην αξιοποίησή της μέσα από την παραγωγή υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων και υπηρεσιών, με προοπτική ενσωμάτωσης σε διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης: **Στρατηγικοί Στόχοι**

**Αύξηση της παραγωγής
νέας γνώσης**

**Αποτελεσματική
αξιοποίηση και διάχυση
νέας γνώσης**

**Τεχνολογικός
εκσυγχρονισμός—
Υιοθέτηση καινοτομιών**

**Ανάπτυξη, Δικτύωση &
Διεθνοποίηση των
ελληνικών επιχειρήσεων**

**Αύξηση της εξωστρέφειας
- Συμμετοχή σε
ερευνητικές, τεχνολογικές
και επιχειρηματικές
διεθνείς αλυσίδες αξίας**

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης: (8) Τομείς Προτεραιότητας

Αγροδιατροφική
Αλυσίδα

Βιοεπιστήμες,
Υγεία, Φάρμακα

Ψηφιακές
Τεχνολογίες

Αειφόρος
Ενέργεια

Περιβάλλον,
Κυκλική
Οικονομία

Μεταφορές &
Εφοδιαστική
Αλυσίδα

Υλικά, Κατασκευές
& Βιομηχανία

Τουρισμός,
Πολιτισμός &
Δημιουργικές
Βιομηχανίες

Δομή Διακυβέρνησης: Εθνικό Επίπεδο

Στρατηγικό επίπεδο: Συμβούλιο Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης: αποτελείται από αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς, εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) και τρία πρόσωπα εγνωσμένου κύρους από το χώρο της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και των νέων τεχνολογιών

Συντονιστικό επίπεδο: Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΜΟΝ-ΕΣΕΕ) και Μηχανισμός Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (Πλατφόρμες Καινοτομίας με τη συμμετοχή του Innovation Agency)

Επίπεδο υλοποίησης και διαχείρισης δράσεων: Φορείς διαχείρισης και υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και έργων

Δομή Διακυβέρνησης: Περιφερειακό Επίπεδο

Στρατηγικό επίπεδο: Η αρμόδια περιφερειακή αρχή εγκρίνει την περιφερειακή εξειδίκευση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, ενημερώνεται για την πορεία υλοποίησής της και δίνει κατευθύνσεις προς το Αρμόδιο Περιφερειακό Όργανο

Συντονιστικό επίπεδο: *Αρμόδιο Περιφερειακό Όργανο για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης* που η κάθε Περιφέρεια ορίζει ενώ προβλέπεται και η αξιοποίηση του *Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ)*

Επίπεδο υλοποίησης και διαχείρισης δράσεων: *Φορείς διαχείρισης και υλοποίησης* των επιμέρους δράσεων και έργων

Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

- Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ): Αλληλεπιδραστική και συμμετοχική διαδικασία που εφαρμόζεται για την **(περαιτέρω) εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης**
- Συμμετέχουν **εκπρόσωποι της 4πλης έλικας**: επιχειρήσεις, φορείς παροχής γνώσης (πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα), αρμόδιοι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών
- Σε **εθνικό επίπεδο**, το όργανο για τη διενέργεια της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης είναι οι Πλατφόρμες Καινοτομίας της ΓΓΕΚ, στις οποίες θα συμμετέχει και το Innovation Agency
- Σε **περιφερειακό επίπεδο**, η ΔΕΑ προγραμματίζεται, συντονίζεται και παρακολουθείται από το εκάστοτε Αρμόδιο Περιφερειακό Όργανο και υποστηρίζεται από το αντίστοιχο ΠΣΕΚ

Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης – χαρακτηριστικά

- Δυναμική και συνεχής, μέρος του κύκλου σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης της ΕΣΕΕ,
- Συστηματοποιημένη και τεκμηριωμένη, με δομή, ρόλους και διαδικασίες,
- Συμμετοχική «από τα κάτω προς τα πάνω» διαδικασία, με επαρκή και ισότιμη εκπροσώπηση των φορέων της «τετραπλής έλικας»,
- Με την **απαιτούμενη ανάλυση των τομέων προτεραιότητας** (δηλαδή επαρκή βαθμό λεπτομέρειας – granularity)
- Εστιασμένη (και) στην **ανάδειξη νέων/ αναδυόμενων δραστηριοτήτων,**
- Ολοκληρωμένη, αναδεικνύοντας και τις **προτεραιότητες στο πεδίο των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού,** καθώς και την **προοπτική διαπεριφερειακών και διεθνών συνεργασιών.**

Χρηματοδότηση

- Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) θα χρηματοδοτηθεί από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027
- Το εθνικό σκέλος της Στρατηγικής θα χρηματοδοτηθεί κυρίως από το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα»
- Κάθε περιφερειακή εξειδίκευση θα χρηματοδοτηθεί από το αντίστοιχο Περιφερειακό Πρόγραμμα
- Πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης της ΕΣΕΕ θα αποτελέσει το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

- Έχει σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί σύστημα παρακολούθησης της Στρατηγικής με αξιοποίηση των στοιχείων από την παρακολούθηση των σχετικών δράσεων του ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Θα αξιοποιηθούν οι δείκτες του European & Regional Innovation Scoreboard
- Η αξιολόγηση της ΕΣΕΕ (στο μέσον και στο τέλος της περιόδου υλοποίησης) θα απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη χρησιμότητα και τη βιωσιμότητα των δράσεων

Αξιοποίηση του μέσου (instrument) ΤΑΙΕΧ

Το ΤΑΙΕΧ είναι ένα μέσο (instrument) τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ). Παρέχει εξειδικευμένη υποστήριξη, προσαρμοσμένη στις ανάγκες των αποδεκτών με τους ακόλουθους τρόπους

- Εργαστήρια (workshops)
- Αποστολές εμπειρογνομόνων (expert missions)
- Επισκέψεις εργασίας (study visits)

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/funding-and-technical-assistance/taieux_en

Αξιοποίηση του μέσου ΤΑΙΕΧ από την ΜΟΝ-ΕΣΕΕ – Προβλεπόμενες δράσεις

- Επισκέψεις εργασίας σε έναν εθνικό και ένα περιφερειακό φορέα της Πορτογαλίας που ασχολούνται με θέματα Έξυπνης Εξειδίκευσης (πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2022)
- Ένα διαδικτυακό εργαστήριο σε θέματα Έξυπνης Εξειδίκευσης με εισηγητές δύο στελέχη από Ευρωπαϊκές περιφέρειες και τη συμμετοχή των αρμοδίων περιφερειακών οργάνων (πραγματοποιήθηκε στις 9 & 10 Μαρτίου 2023)
- Ένα εργαστήριο σε θέματα Έξυπνης Εξειδίκευσης με τη συμμετοχή των αρμόδιων για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης περιφερειακών οργάνων, των διαχειριστικών αρχών και των Περιφερειακών Συμβουλίων Έρευνας & Καινοτομίας (δεν έχει προγραμματιστεί).

Δίκτυο Συντονισμού Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

Έχει δρομολογηθεί η σύσταση και συγκρότηση του Δικτύου Συντονισμού της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Σκοπός του Δικτύου: Η ανταλλαγή ιδεών εμπειριών και γνώσεων μεταξύ των μελών, η ανάδειξη και διάχυση καλών πρακτικών, η συντονισμένη αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και η ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ του εθνικού και του περιφερειακού σκέλους της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Στο Δίκτυο συμμετέχουν αρμόδιες Γενικές Γραμματείες, οι υπηρεσίες της ΕΑΣ, Διαχειριστικές Αρχές, τα αρμόδια για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης περιφερειακά όργανα.

Ο ρόλος των Περιφερειών

- Εγκαθίδρυση του συστήματος διακυβέρνησης της καινοτομίας (Αρμόδιο Περιφερειακό Όργανο και Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας Καινοτομίας)
- Διενέργεια της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ)
- Συνεργασία – συντονισμός με το εθνικό σύστημα διακυβέρνησης
- Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της αντίστοιχης περιφερειακής εξειδίκευσης (δείκτες Regional Innovation Scoreboard, Δείκτες εκροών και αποτελέσματος Περιφερειακού Προγράμματος)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

